

Sygn. akt II Ca 1722/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lucyna Rajchel (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Krzysztof Wąsik SR (del.) Anna Kruszewska

Protokolant: protokolant sądowy M. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 r. w Krakowie

na rozprawie sprawy z wniosku B. F. i W. Ł.

przy uczestnictwie A. M., E. S., A. F. (1), Z. Ż., T. F., S. F. i W. F.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawczynie W. Ł.

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 16 września 2015 r., sygnatura akt I Ns 1106/12/K

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie.

SSR Anna Kruszewska SSO Lucyna Rajchel SSO Krzysztof Wąsik

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 września 2015 roku Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po J. F., zmarłym w dniu (...)roku w O. (...) i tam ostatnio stale zamieszkałym na mocy ustawy nabyli bratankowie S. F., W. F., T. F., B. F. i A. F. (1) po 1/10 części oraz siostrzeńcy W. Ł., E. S., Z. Ż. i A. M. po 1/8 części (pkt I) oraz stwierdził, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt II).

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie sąd pierwszej instancji wskazał, że B. F. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po J. F., zmarłym (...) r., zamieszkałym przed śmiercią przy (...) P. S. R., L. E. na podstawie testamentu.

Uczestnik postępowania W. Ł. poparła wniosek.

Uczestnicy S. F. i T. F. wskazali, że spadek winien przypaść każdemu po równo.

Z ustaleń poczynionych przez sąd wynikało, że J. F. zmarł (...) r. Przed śmiercią zamieszkiwał przy (...) P. S. R., L. E.. W chwili śmierci J. F. był wdowcem. Związek małżeński zawierał jeden raz Nie miał dzieci własnych ani przysposobionych. W chwili śmierci jego rodzice nie żyli. Spadkodawca miał brata A. F. (2) i siostry J. K. i A. F. (3). A. F. (2) zmarł przed spadkodawcą tj. (...) r. Miał on pięcioro dzieci: S. F., W. F., T. F., B. F. i A. F. (1). Siostra spadkodawcy J. K. także zmarła przed nim tj. (...) r. Pozostawiła dzieci: W. Ł., E. S., Z. Ż. i A. M.. A. F. (3) zmarła przed spadkodawcą jako bezdzietna panna. Żadna z w/w osób nie została uznana za niegodną dziedziczenia nie zrzekła się dziedziczenia ani nie został sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia. Nie toczyło się również wcześniej postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po J. F..

J. F. sporządził kilka testamentów. Pierwszy w dniu (...) r., w którym nie powołał do spadku konkretnej osoby, a jedynie wskazał, że jego wolą jest, aby jego udział w spółdzielczym własnościowym prawie do mieszkania położonego przy ul. (...) w K. otrzymała W. Ł., natomiast oszczędności zgromadzone na koncie w (...), A. M., W. Ł. i E. S..

Kolejny testament sporządził w dniu (...)w którym unieważnił poprzedni testament z (...) r. i wyraził życzenie, aby działki rolne jego własności odziedziczyła B. F.. Unieważnił również zapis oszczędności dla A. M.. Żaden ze spadkobierców nie miał wiedzy odnośnie tego, kto jest w posiadaniu testamentu z (...) r. ani nie zna jego treści. W następnym testamencie z dnia (...) r. J. F. także nie powołał do spadku konkretnej osoby a jedynie wskazał, że jego wolą jest, aby mieszkanie przy ul. (...) otrzymała W. Ł. i unieważnił zapis dokonany na B. F. w uprzednim testamencie. Żaden ze spadkobierców nie zakwestionował własności tychże testamentów.

Ponadto sąd ustalił wartość lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w K., która wynosi 297.400 zł, zaś działek położonych w (...), gmina C.: tj. działki nr (...) - 11.109 zł, działki nr (...) – 20.631 zł, działki nr (...) – 4.818 zł, działki nr (...) – 4.158 zł, działki nr (...) – 13.132 zł, działki nr (...) – 7.488 zł, działki (...) – 2.784 zł, działki nr (...) .206, działki nr (...) – 16.206 zł łącznie mają wartość 86.813 zł. Poza tym ustalił, że na rachunku bieżącym J. F. w Banku (...) S.A. w W. na dzień 22 maja 2014 r. znajdowało się 105.818 zł.

Stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zapewnienia spadkodawczyni i uczestników, którym sąd dał w pełni wiarę, a także zgromadzone w sprawie dokumentów, których autentyczność i treść nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a także nie budziły zastrzeżeń sądu tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Sąd poczynił ustalenia także w oparciu o opinię biegłego M. N., który wycenił wartość mieszkania spadkodawcy, jego działek rolnych oraz oszczędności w funtach brytyjskich.

Przechodząc do rozważań sąd stwierdził, że w sprawie należy zastosować przepisy prawa spadkowego obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy, czyli w dniu (...) r., tj. art. 931 §1 kc, art. 932 §1 kc, art. 932 §3 kc, art. 932 §4 kc, art. 932 §5 kc i na tej podstawie przyjął, że ponieważ spadkodawca J. F. zmarł jako wdowiec, nie miał dzieci, jego rodzice oraz rodzeństwo zmarli wcześniej powołani do spadku będą w niniejszej sprawie zstępni jego rodzeństwa a więc dzieci A. F. (2) tj. S. F., W. F., T. F., B. F. i A. F. (1) wszyscy po 1/10 oraz dzieci J. K. tj. W. Ł., E. S., Z. Ż. i A. M. wszyscy po 1/8. Trzecia siostra A. F. (3) zmarła przed spadkodawcą jako bezdzietna panna. Sąd zauważył ponadto, że spadkodawca sporządził kilka testamentów jednakże w testamentach tych nie powołał określonych osób do spadku a jedynie zapisał im konkretne przedmioty. Zgodnie zatem z dyspozycją art. 961 k.c. osoby te należy uważać za zapisobiorców a nie spadkobierców. Sąd stwierdził, że skoro w kilku testamentach spadkodawca nie powołał nikogo konkretnego do spadku czyniąc tylko zapisy poszczególnych przedmiotów, więc powołanie do dziedziczenia następuje w oparciu o porządek ustawowy. Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach była art. 520 §1 kpc.

W apelacji od postanowienia wnioskodawczyni W. Ł. zarzuciła nieuwzględnienie faktu, że po śmierci spadkodawcy jego majątek pozostawiony w (...)został rozdysponowany zgodnie z wolą spadkodawcy wyrażoną w nieujawnionym w toku postępowania testamencie pomiędzy niektórymi spadkobierców, a wartość majątku spadkowego pozostawionego za granicą wynosiła około 580.000 zł, więc więcej niż wartość całego majątku spadkowego ustalonego w postępowaniu spadkowym. Wskazując na powyższe apelująca domagała się uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w celu przeprowadzenia dowodu z dokumentów znajdujących się w

posiadaniu uczestników, na okoliczność majątku pozostawionego za granicą, opisanego w nieujawnionym przed sądem testamentie i jego wpływu na sposób dziedziczenia spadku pozostawionego w Polsce.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, a sprawa została skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy. Powodem takiego rozstrzygnięcia był fakt, że w sprawie pojawiły się nowe okoliczności, które w sposób znaczący wpływają na kształt sprawy i ostateczne rozstrzygnięcie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po zmarłym J. F. nabyli jego bratankowie i siostrzeńcy w odpowiednich udziałach na podstawie ustawy. Sąd w dniu 12 kwietnia 2014 r. dokonał otwarcia i ogłoszenia ujawnionych w sprawie testamentów w wyniku czego wnioskodawczyni W. Ł. została uznana za zapisobiercę lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K. o wartości 297.400 zł,

Orzekając w sprawie sąd pierwszej instancji miał świadomość istnienia dwóch jeszcze testamentów sporządzonych przez spadkodawcę, niemniej te testamety nie zostały ujawnione w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji – na co uwagę zwrócił Sąd Rejonowy – wobec czego nie można zarzucać sądowi wydania błędnego postępowania.

Z przedłożonego do akt sprawy kopii testamentu z dnia (...) r. sporządzonego przez J. F. wynika, że B. F. otrzymała od spadkodawcy trzypokojowe mieszkanie przy ul. (...) w K. z zaznaczeniem, że otrzymany spadek rzeczona przepisze na rzecz córki J. A. F. po osiągnięciu przez nią pełnoletności (k. 292).

Z kolei na podstawie testamentu z dnia (...) r. B. F. i A. M. otrzymały nieruchomości rolne - w sumie dziewięć działek zlokalizowanych w (...). Dodatkowo spadkobierczynie zostały obłożone obowiązkami określonymi w treści przedmiotowego testamentu. Nadto w testamencie spadkodawca określił jego wykonawcę.

Wzgląd na powyższe okoliczności nakazuje stwierdzić, że skoro powyższe testamety zostały ujawnione, ale nie przed Sądem Rejonowym, który nie miał sposobności ani ich otworzyć i ogłosić ani też ocenić, to w tej sytuacji nie doszło do rozpoznania istoty sprawy. Otwarcia i ogłoszenia ujawnionych testamentów nie można dokonać przed sądem odwoławczym, gdyż nie jest on sądem spadku. Sądem spadku jest wyłącznie Sąd Rejonowy i tylko przed Sądem Rejonowym istnieje możliwość otwarcia i ogłoszenia testamentu (art. 649 §1 kpc).

Wobec czego koniecznym było uchylenie zaskarżonego postanowienia do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy, który przy ponownym rozpoznaniu sprawy dokona otwarcia i ogłoszenia ujawnionych dwóch testamentów i oceni w jaki sposób wpłyną one na porządek dziedziczenia po J. F..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej temu sądowi, stosownie do art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

SSR Anna Kruszewska SSO Lucyna Rajchel SSO Krzysztof Wąsik